

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๗/๒๕๔๓

วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

เรื่อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นายเนวิน ชิดชอบ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า
มติของพรรคเอกภาพ มีลักษณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ วรรคสาม

นายเนวิน ชิดชอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า มติของพรรคเอกภาพเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ ที่ให้ผู้ร้องพ้นจากสมาชิกพรรคเอกภาพมีลักษณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ วรรคสาม

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

ผู้ร้องได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ในฐานะสมาชิกพรรคเอกภาพ ผู้ร้องได้ปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ ที่ต้องแสดงความคิดเห็นหรือดำเนินการอย่างอิสระไม่ถูกครอบงำโดยองค์กรใด และเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งย่อมต้องแสดงตนให้ประชาชนเห็นจุดยืนในการปฏิบัติหน้าที่ในระยะต่อไปโดยเปิดเผย

วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๓ คณะกรรมการบริหารพรรคเอกภาพ ๑๒ คน มีหนังสือถึงหัวหน้าพรรค ฯ ขอให้พิจารณากรณีที่ผู้ร้องได้ไปเปิดตัวในงานวันเกิดหัวหน้าพรรคชาติไทยและปราศรัยช่วยพรรคชาติไทยหาเสียงในภาคอีสาน ต่อมาวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ พรรคเอกภาพจึงมีการประชุมเพื่อพิจารณากรณีดังกล่าว โดยมีได้เชิญผู้ร้องเข้าร่วมประชุมด้วย ซึ่งในที่ประชุมได้มีมติให้ผู้ร้องดำเนินการ ๓ ประการ คือ

- ๑) กล่าวคำขอโทษต่อสมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคเอกภาพ
- ๒) กล่าวคำขอโทษต่อบุคคลหรือคณะบุคคลจากการปราศรัยร่วมกับพรรคชาติไทย ที่จังหวัดร้อยเอ็ด
- ๓) ยุติบทบาทในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองร่วมกับพรรคการเมืองอื่น ๆ โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากพรรคเอกภาพ

ผู้ร้องเห็นว่า มติดังกล่าวเป็นมติที่ไม่ได้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคเอกภาพ เพราะยังไม่มีกรกล่าวหาว่าผู้ร้องกระทำความผิด และยังไม่มีกรส่งข้อกล่าวหาให้ผู้ร้องชี้แจงข้อเท็จจริง ในวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ร้องจึงแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน เพื่อขอโทษสมาชิกพรรคเอกภาพและแสดงความรับผิดชอบ

ด้วยการลาออกจากตำแหน่งเลขานุการพรรคและชี้แจงว่า การปราศรัยที่จังหวัดร้อยเอ็ดนั้น ผู้ร้องเพียงแสดงความคิดเห็นทั่วไปและไม่ได้เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคชาติไทย

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ พรรคเอกภาพมีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้ผู้ร้องพ้นจากสมาชิกภาพของพรรคเอกภาพเนื่องจากผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามมติพรรคในการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ โดยผู้ร้องไม่มีโอกาสได้ชี้แจงต่อที่ประชุม เนื่องจากพรรคไม่มีหนังสือเชิญผู้ร้องให้เข้าประชุมหรือให้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการบริหารพรรคแต่อย่างใด ผู้ร้องเห็นว่า มติดังกล่าวขัดต่อข้อบังคับของพรรคเอกภาพ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และรัฐธรรมนูญ ทั้งขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ วรรคสาม ไม่มีผลทำให้ผู้ร้องขาดจากสมาชิกภาพของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๘)

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีตามมาตรา ๑๑๘ (๘) และมาตรา ๔๗ จึงรับไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้โอกาสคู่กรณีชี้แจงเป็นหนังสือ

ผู้ร้องชี้แจงเพิ่มเติมคำร้องสรุปได้ว่า ตลอดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ร้องไม่เคยกระทำการเป็นที่เสื่อมเสียต่อพรรคเอกภาพ แต่ด้วยเนื่องจากผู้ร้องมีเจตจำนงที่จะแก้ไขปัญหของเกษตรกร จึงเห็นว่าการดำเนินการร่วมกับพรรคชาติไทยที่มีแนวนโยบายเดียวกัน น่าจะผลักดันให้นโยบายดังกล่าวเป็นผลสำเร็จ ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งต่อไปผู้ร้องก็มีความประสงค์สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคชาติไทย แต่ในขณะนี้ก็ยังคงปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเอกภาพ หลังจากผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย พรรคเอกภาพมีการประชุมอีกครั้งเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๓ มีการลงมติด้วยคะแนน ๒๐ ต่อ ๒ ให้ผู้ร้องพ้นจากสมาชิกภาพของพรรคเอกภาพ ผู้ร้องเห็นว่ามติดังกล่าวไม่ถูกต้อง เนื่องจากมิได้ดำเนินการตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๑๙ และข้อ ๒๐

พรรคเอกภาพ ผู้ถูกร้อง โดย นายไชยยศ สะสมทรัพย์ หัวหน้าพรรคมีหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ ว่า “มติพรรคดังกล่าวยังมีได้มีความครบถ้วนสมบูรณ์อย่างเป็นทางการแต่ประการใด เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๒ วรรคสี่บัญญัติให้หัวหน้าพรรคส่งรายงานหรือเอกสารเกี่ยวกับมติดังกล่าวไปยังประธานรัฐสภาและนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งพรรคเอกภาพยังมีได้ดำเนินการเพราะพรรคทราบดีว่า มติข้างต้นเป็นจุดเริ่มต้นเท่านั้น”

ประเด็นตามคำร้องที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยมีว่า มติพรรคเอกภาพเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ที่ให้ผู้ร้องพ้นจากสมาชิกพรรคเอกภาพมีลักษณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสาม หรือไม่

พิจารณาแล้ว เมื่อผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงยอมรับว่า มติของพรรคดังกล่าวมิได้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยมิได้กล่าวถึงมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ดังนั้น จึงถือไม่ได้ว่า มติของพรรคเอกภาพเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ทำให้ผู้ร้องพ้นจากสมาชิกภาพของพรรคเอกภาพ อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๘) สิ้นสุดลง ประกอบกับมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๓ แล้ว สถานะการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ร้องจึงสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๑) จึงเห็นว่า ไม่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า มติของพรรคเอกภาพเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ มีลักษณะที่ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสาม หรือไม่

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ